

Aika	23.4.2013 klo 11.30 – 13.30
Paikka	Rakennusvirasto kokoushuoneet Malmi-Puistola, 1. krs Kasarmikatu 21
Osallistujat	Pekka Sauri, Apulaiskaupunginjohtaja, pj. (klo 11.30–12.30) Silja Hyvärinen, Rakennusvirasto, pj (klo 12.30–13.30) Seidi Kivisyryjä, Asuntotuotantotoimisto Pörrö Sahlberg, Yleisten töiden lautakunta Anne Karppinen, Kaupunkisuunnitteluvirasto Reija Lampinen, Sosiaali- ja terveystieteiden virasto Pirjo Sipiläinen, Sosiaali- ja terveystieteiden virasto Artturi Lähdetie, Helsingin liikennelaitos Hannu Pyykönen, Rakennusvalvontavirasto Asko Rahikainen, Liikuntavirasto Ritva Rautio, Vanhusneuvosto Mauno Kemppe, Opetusvirasto Mervi Vatanen, Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä Pirjo Tujula, Projektinjohtaja, esteettömyys, sihteeri Miia Hellqvist, Rakennusvirasto, pöytäkirjan laatija Jussi Puutio, Rakennusvirasto, kohdat 1-3

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.30 ja totesi sen päätösvaltaiseksi.
2. Osallistujat esittäytyivät.
3. Siirrettävät ulkomainoslaitteet.
Lakimies Jussi Puutio rakennusviraston alueidenkäyttöyksiköstä esitteli asiaa.
  - Kiinteistölautakunta on antanut oikeuden käyttää siirrettäviä ulkomainoslaitteita eli A-ständejä kaupungin alueella ennen vuotta 2004. Vuonna 2011 kaupallisten lupien hallinta on siirtynyt kiinteistövirastosta rakennusvirastolle. Yleisten töiden lautakunta ei toistaiseksi ole ottanut kantaa A-ständien käyttöoikeuteen liittyvään kysymykseen.
  - Kaupungilta on vaadittu ständien kieltämistä, mutta näin ei toistaiseksi ole tapahtunut. Tähän liittyen Jussi Puutio kertoi Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä Tampeleelta vuodelta 2011. Päätöksessä A-ständien käyttö on kielletty kaupungin pääkadulla. Kyseinen päätös ei kuitenkaan ole sellaisenaan sovellettavissa Helsingissä, vaikka lain mukaan tavoite ovat esteettömät kadut.
  - Tällä hetkellä ongelmana on se, ettei lain edellyttämää esteettömyysvaatimusta kovin hyvin noudateta käytännössä. Yrittäjillä on oikeus käyttää ständejä eikä heillä ole esittää korvaavaa järjestelmää. Toisaalta kaupungilla ei ole oikeutta poistaa ständejä.
  - Keskustelua asiasta:
    - o Pirjo Tujula totesi, että esteettömyyslinjaukset edellyttävät myös A-ständejä koskevan linjauksen laatimista. Tujula tiedusteli miten tämä asia etenee ja kysyi olisiko yhteistä, kaikkia osapuolia tyydyttävää linjausta löydettävissä, koska rakennusvalvontaviraston laatimaa ohjetta ei toistaiseksi noudateta.
    - o Pekka Sauri tiedusteli A-ständien valvontavastuuta ja Jussi Puutio totesi sen kuuluvan tällä hetkellä rakennusvirastolle. Käytännön toteutuksen osalta vastuun siirto rakennusvalvontavirastolta on kuitenkin vielä kesken.
    - o Ritva Rautio kysyi olisiko korvaavia mainontamuotoja mahdollista kehittää, koska myös vanhusten näkökulmasta asia ja sen ratkaisu on tärkeä. Yhtenä nykyisen käytännön korvaavana ratkaisuna esitettiin seinään kiinnitettäviä kylttejä ja ehdotettiin, että esim. alueidenvalvonta voisi asettaa maksun ständeille. Todettiin, että lupien ja hinnoittelun liittäminen sopimusehtoihin toisi mahdollisuuksia ja työkaluja hallita tilannetta paremmin.
  - Yhteenvetona todettiin, että A-ständejä koskeva kysymys on syytä ratkaista tällä valtuustokaudella. Tieliikennelaki luo tälle työlle oivalliset puitteet. Pekka Sauri lupasi tarttua asiaan ja Pörrö Sahlberg puolestaan ottaa sen esiin yleisten töiden lautakunnassa.
4. Käsiteltiin Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan toimintasääntöä, työkäytäntöjä ja tietosuojaa.
  - Toimintasääntö on hyväksytty viime keväänä; Pirjo Tujula esitteli asiaa.
  - Päätettiin, että sosiaali- ja terveystieteiden yhdistymisen vuoksi työryhmässä on tästä lähtien kaksi varsinaista edustajaa: Reija Lampinen ja Pirjo Sipiläinen.
  - Päätettiin, että kokousmuistiot laitetaan Helsinki kaikille – nettisivuille.
  - Pirjo Tujula päivittää neuvottelukunnan toimintasäännön edellä sovitun mukaiseksi.

5. Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan varapuheenjohtajan valinta
  - Päätettiin valita tehtävään kaupungininsinööri Raimo K. Saarinen.

6. Edellisen kokouksen muistio.
  - Hyväksyttiin muistio sellaisenaan.
  - Todettiin, että edellisessä kokouksessa esillä ollut Vuosaaren uimahallin katselmus on hyvä järjestää. Tontille ei esimerkiksi ole olemassa turvallista, esteetöntä kulkuyhteyttä ja lisäksi alueen loppukatselmus on edelleen pitämättä. Todettiin, että esteettömyyskatselmuksen voisi yhdistää mahdolliseen loppukatselmukseen. Pirjo Tujula on asiaa yhteydessä yhteistyötahoihin.

7. Hallintokuntien edustajat esittelivät esteettömyyslinjausten jalkauttamistyön etenemistä omilla tahoillaan kuluvana vuonna 2013.
  - 1) Artturi Lähdetie kertoi Helsingin liikennelaitoksessa toteutetuista ja käynnissä olevista hankkeista.
    - Pyöräpalveluiden viestintä- ja opastusketjua testataan toukokuussa kuu-kauden mittaisen pilottihankkeen avulla Sörnäisten metroasemalla.
    - Esteettömyysasiat on huomioitu metron opastejärjestelmän uusimisen yhteydessä. Helsingin liikennelaitoksessa on lisäksi tarkoitus kehittää uusia tapoja opastaa ihmisiä siten, että kaikkien asemien opasteet olisivat keskenään yhdenmukaisia vuoteen 2016 mennessä.
    - Matalalattiaisia raitiovaunuja on tulossa kaksi lisää.
    - Kaupunkipyöräasemat on suunniteltu siten, että ne eivät ole liikenteen este, mutta niistä on helppo liittyä normaaliin liikenteeseen. Esteettömyysnäkökulmasta tämä tosin on haastavaa, koska pyörätelineet ovat matalia ja niihin on helppo törmätä. Ratkaisuksi tähän pyörätelineisiin on tulossa näkyviä mainoslaitteita.
  - Pirjo Tujula tiedusteli pääsisikö uusia raitiovaunuja kokeilemaan esim. vammaisneuvoston edustajan kanssa ja olisiko metron opastejärjestelmäratkaisuja mahdollista tulla esittelemään sekä vammais- että vanhusneuvostolle. Artturi Lähdetie lupasi järjestää raitiovaunukokeilun ja Pirjo Tujula itse toimia yhteyshenkilönä opastejärjestelmäesittelyjen järjestämisessä.

- 2) Hannu Pyykönen esitteli tilannetta Rakennusvalvontavirastossa:
  - Esteettömyys on kiinteä osa nykyistä toimintaa. Tästä syystä myös uudet työntekijät perehdytetään hyvin esteettömyysnäkökulmasta olennaisiin toimintaperiaatteisiin.
  - Uusia suuria hankkeita ei tällä hetkellä ole käynnissä, mutta korjaustoimien yhteydessä huomioidaan erityisesti liikkumisesteisten tarpeet.

- 3) Seidi Kivisyryä kertoi tilanteesta Asuntotuotantotoimistossa:
- Toimintaa testataan säännöllisesti rakennusvalvontaviraston kanssa.
  - Esteettömyyden osalta huomioidaan kaupungin linjaukset ja siten esteettömyysnäkökulman mukanaolo suunnittelijoiden ohjaamisessa ja heidän tietotaitonsa ylläpitämisessä on tärkeä osa käytännön työtä.
  - Yleisellä tasolla kohderyhmän tarpeet ovat jo hyvin tiedossa, mutta palvelua voisi vielä entisestään parantaa.
- Pirjo Tujula totesi, että uusia palvelukonsepteja on hyvä rakentaa yhteistyössä. Luontevana yhteistyöfoorumina voisi toimia esimerkiksi Ympäristöministeriössä tänä vuonna käynnistyvä hanke. Tässä hankkeessa on tarkoitus suunnitella tulevaisuuden asuntotarpeita erilaisten palveluiden näkökulmasta. Hankkeen työnimenä on tällä hetkellä "Tehokkaan ja kestäväen esteettömän asumisen ratkaisut". Asuntotuotantotoimisto olisi tässä luonteva kumppani.
- 4) Mervi Vatanen esitteli tilannetta Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymässä:
- Esteettömyyslinjaukset on hyväksytty johtokunnassa 4.3.2013 ja niitä vietään parhaillaan käytäntöön.
  - Bussinkuljettajien koulutusvideo on valmistunut. Se voidaan katsoa työryhmässä esimerkiksi ensi kerralla, jos tähän on halukkuutta.
  - Esteettömyystiedon liittäminen Reittioppaaseen on kehitteillä.
- Pirjo Tujula tiedusteli tilannetta pysäkkikuulutusten valmistumisaikataulun osalta. Kuulutukset ovat Mervi Vatasen mukaan tulossa, mutta todennäköisesti vasta vuonna 2015. Lisäksi Tujula tiedusteli, onko olemassa ohjetta siitä, mikä on minimietäisyys raittikapysäkkien välillä. Artturi Lähdetie vastasi, ettei ohjetta minimietäisyydestä ole eikä myöskään asiaa koskevaa sääntöä.
- Ritva Rautio toi terveisiä Kapkaupungista: vasta valmistunut julkisen liikenteen uudistus kuulutuksineen ja pysäkkien näyttöruutuineen toimii siellä hyvin.
- 1) Reija Lampinen Sosiaali- ja terveysvirastosta kommentoi esteettömyyslinjausten jalkauttamistyötä vammaisnäkökulmasta:
- Kaikkien asuntojen olisi hyvä olla esteettömiä. Perustarpeet olisi hyvä huomioida siten, että myös vammaisten on mahdollista liikkua ilman erityisjärjestelyjä kaikissa niissä ympäristöissä missä muutkin ihmiset toimivat.
  - Liikennejärjestelyjen osalta erityisratkaisut on sen sijaan hyvä pohtia tarvekohtaisesti siten, ettei ratkaisuja koeta ylimääräisiksi vaan ne toteutetaan osana normaalia toimintaa.
- 2) Pirjo Sipiläinen Sosiaali- ja terveysvirastosta kertoi linjausten jalkauttamisen vaiheista oman hallintokuntansa näkökulmasta (liite 1).
- Todettiin, että esteettömyysasioiden neuvottelukunta voisi käydä tutustumassa Myllypuron terveysaseman ja Malmin uuden päivystyssairaalan tiloihin.
  - Pirjo Tujula huomautti, että esteettömyysasiantuntijan olisi aina hyvä olla mukana uusien rakennusten käyttöönottokatselmuksissa. Todettiin, että yhteistyötä on tältä osin syytä kehittää.

- 3) Asko Rahikainen kertoi Liikuntaviraston esteettömyydestä:
- Lähiliikuntapaikkoja tehdään kuluvan vuoden aikana 5 kpl, lisäksi perusparannuskohteita on jonkun verran. Näissä huomioidaan esteettömyysnäkökulmat.
  - Paloheinän majan kunnostustyössä on huomioitu esteettömyyslinjaukset.
  - Kaikki viraston kiinteistöt ovat osa paikkatietojärjestelmää.
- 4) Mauno Kemppi Opetusvirastosta totesi, että sekä perusparannus- että uudishankkeiden osalta toimitaan kuluvanakin vuonna esteettömyyslinjausten ohjeistuksen mukaan. Esimerkiksi Kynnys ry on mukana sekä hankkeiden suunnittelu- että toteutusvaiheessa. Yhtenä uutena seurattavana kohteena voisi olla Botby grundskola.
- 5) Anne Karppinen Kaupunkisuunnitteluvirastosta selvitti hallintokuntansa näkökohtia esteettömyyslinjausten jalkauttamistyössä (liite 2):
- Yleiskaavan laatiminen käynnissä, uusia alueita kaavoitetaan, asumiseen tulossa paljon uutta rakentamista, myös keskustaolosuhteita (mm. jalankulku ja pyöräily) parannetaan ja kehitetään.
  - Asemakaavaselostukseen on lisätty kohta ”esteettömyys”, johon määritelty kolme erityyppistä vaatimusalueita esteettömyysnäkökulmasta.
  - Olennaista jo kaavavaiheessa kiinnittää huomiota liikkumisen käytännön sujuvuuteen. Myös valaistus on huomioitava.
  - Katutilatyöryhmä käsittelee mm. esteettömyys- ja lumitilannetta. Raportti aiheesta työstetään kuluvan vuoden aikana.
  - Esteettömyysnäkökulmien huomioiminen myös haaste, koska uudet työntekijät hyvä perehdyttää kaikkiin käytäntöihin.
- Keskusteltiin mahdollisuudesta määritellä esim. liikkumisesteisten ja saattoliikenteen pysäköintipaikkoja jo kaavoitusvaiheessa ja todettiin, että merkintä asema-kaavaan ei ole mahdollinen, koska kyseiset asiat tulevat rakennusluvan yhteydessä tapauskohtaisesti käsiteltäväksi.
  - Pirjo Tujula kertoi Espoossa käytössä olevasta ”Esteettömyyden näkökohtia kaavoituksessa” – koosteesta. Samantyyppistä yhteenvetoa pidettiin myös Helsinkiin sopivana ja sovittiin, että Pirjo laittaa kyseisen koosteen neuvottelukunnan jäsenille sähköpostitse tiedoksi.
  - Todettiin että maankäytön suunnittelulla on suuri merkitys ja että hajallaan olevat näkökohdat on hyvä koota yhteen, jotta käytännöt saadaan tulevaisuudessa sujuvammiksi.
  - Ehdotettiin, että esim. Riitta Jalkanen (Kruunuvuorenrannan suunnittelija) tulisi avaamaan kaavoitusnäkökulmia neuvottelukunnalle.

- 6) Pirjo Tujula rakennusvirastosta esitteli lyhyesti kaikkein ajankohtaisimmat tänä vuonna käynnissä olevat hankkeet:
- katualueita koskevat tyyppiirustukset päivitetään yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa siten, että ne sisältävät jatkossa myös pyöräilyä koskevat ohjeet
  - puistosuunnitelmiin lisätään esteettömyyden taso (erikois- tai perustaso)
  - terassiohje valmistuu vuoden 2013 aikana
  - pilottikohde HKR-rakennuttajan kanssa, jossa esteettömyyttä seurataan
  - aluesuunnitelmat ja kaavayhteistyö
  - rakennusviraston nettisivujen esteettömyys testataan
  - Kaupunginhallitus on lisäksi toivonut talvikunnossapitoon liittyvää tiettyihin teemoihin kohdennettua kehittämistä ja raportointia. Näiden teemojen kehittäminen on käynnissä.

- Pörrö Sahlberg totesi pölyntorjunnan olevan myös tärkeä esteettömyysteema.
- Keskusteltiin Tilakeskuksen roolista esteettömyystyössä. Todettiin, että omistajatahona heidät olisi hyvä ottaa nykyistä laajemmassa määrin mukaan neuvottelukunnan toimintaan. Tilakeskukseen on syytä olla suoraan yhteydessä asian tiimoilta.

8. Esteettömyyskoulutuksen tarve eri hallintokunnissa

- Päätettiin siirtää asia käsiteltäväksi seuraavassa kokouksessa.
- Osallistujia pyydetään selvittämään oma koulutustarpeensa seuraavaan kokoukseen mennessä ja ilmoittavan asiasta suoraan Pirjo Tujulalle. Koulutukset räätälöidään näiden tarpeiden mukaan.
- Esimerkiksi vierailut, tutustumiskierrokset ja simulaatiot ovat mahdollisia.
- Pörrö Sahlberg totesi, että poliitikoille on tarpeen saada koulutusta.

9. Esteettömyys peruskorjaushankkeissa: eri hallintokuntien rooli ja vastuut

- Todettiin Tilakeskuksen keskeinen rooli ja sovittiin, että aihealuetta käsitellään tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

10. Raportti kaupunginhallitukselle vuoden 2012 toiminnasta

- Pekka Sauri: viime vuoden raportointi yhdistetään tämän vuoden raportointiin.
- Tarkempi aikataulu raportoinnille: valmis maaliskuun loppuun mennessä 2014.

11. Helsingin kaupungin induktiosilmukkaohje

- Valmistelu aloitettu 5 vuotta sitten, nyt ohje on valmistunut.
- Tällä hetkellä vain kaksi tilaa, kaupunginhallituksen kokoushuone ja rakennusviraston kokoushuone Malmi-Puistola, joissa induktiosilmukka toimii.
- Pirjo Tujula selvittää missä ohje on ja välittää tiedon neuvottelukunnan jäsenille.

12. Sanakartat

- Asian varsinainen käsittely päätettiin siirtää seuraavaan kokoukseen.

13. Muut asiat

- Päätettiin kutsua projektipäällikkö Mirjam Heikkinen kertomaan palvelukartan raporteista seuraavaan kokoukseen.
- Keskusteltiin esteettömyyskorjauksista, niiden tarpeesta sekä siitä miten edetään tässä asiassa. Todettiin Tilakeskuksen osallistuminen tärkeäksi.

14. Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan kokousajat vuonna 2013

- Seuraava kokous pidetään 22.8.2013 klo 9-11 rakennusviraston kokoushuoneissa Malmi-Puistola, Kasarmikatu 21. Pirjo Tujula hoitaa varaukset ja tiedottaa asiasta.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.35.

LIITE 1

ESTEETTÖMYYSLINJAUSTEN JALKAUTTAMINEN SOSIAALI- JA TERVEYSVIRASTOSSA

Sosiaali- ja terveystieteiden esteettömyystyö 2013

Kaavalausunnnot:

- Sosiaali- ja terveystieteiden (sote) korostaa esteettömyyden edistämistä kaavalausunnoissaan
  - Ongelma-alue asemakaavat, joissa esteetön sisäänkäynti voidaan järjestää pelkästään pihan puolelta

Rakennushankkeet:

- Esteettömyyttä toteutetaan talonrakentamishankkeiden rakentamishankkeiden mukaan toteutettavissa uudis- ja korjausrakentamiskohteissa.
- Kaikissa peruskorjauskohteissa pyritään korjaamaan keskeiset esteettömyyden ongelmakodit
- Kaikki uudisrakennukset suunnitellaan esteettömiksi. Soten tilahallinto ohjaa suunnittelua ja valvoo esteettömyyden kannalta kriittisten kohteiden toteuttamista sekä määrittelee rakennusluvan hakemusvaiheen liikkumisesteettömyys selvitykseen esteettömyystavoitteet.

Tavoitteet 2013:

- Esteettömyystavoitteet osaksi tarveselvityksiä, hankesuunnitelmia, suunnitelmia ja urakka-asiakirjoja
- Erityistarkasteluun hissiremontit ja hissinnappuloiden esteettömyys yhteistyössä kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa
- Esteettömyyden käyttöönottokatselmukset merkittävässä uudisrakennuksissa
  - Myllypuron terveysasema
  - Malmin sairaala

Valmistuvat kohteet:

Oulunkylän terveysaseman muutostyöt, valmistui 2/2013

- Esteetön sisäänkäynti Malmin sairaala, valmistuu vuodenvaihteessa 2013–2014
- Kiinnitetään erityistä huomiota liikkumisesteettömyyteen ja näkövammaisten liikkumiseen ja opastamiseen.
- Piha-alueen opastetut helppokulkuiset liikkumisreitit, ulko-opasteet, rakennuksen kynnyksettömyys, kulkureittien automaattiovet, sisäopasteet sekä hissien ääniopasteet ja painikkeet pyörätuolilla liikkuville ja näkövammaisille.
- Helsinki kaikille –symboleja on hyödynnetty opasteissa

LIITE 2

Anne Karppinen
Arkkitehti
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Keskustaprojekti

VAMMAISPOLIITTISEN SELVITYKSEN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTON SUUNNITTELUUN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT -TILANNE 2012

KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

- Laatii yleis- ja asemakaavoja sekä liikennesuunnitelmia.
- Uuden koko kaupunkia koskevan yleiskaavan laatiminen on aloitettu ja se valmistuu 2016 valtuustoon. Suunnittelussa käydään laaja vuorovaikutusprosessi.
- Huomattavia uusia alueita asemakaavoitetaan ja rakennetaan parhaillaan mm. Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Keski-Pasila.
- Lisäksi on huomattavasti täydennysrakentamista erityisesti asumiseen.
- Keskustan elinvoimaisuutta parannetaan erityisesti kävelykeskustalla, joka tarkoittaa kävelykatujen lisäksi jalankulun olosuhteiden parantamista.
- Liikennesuunnittelussa tärkeää on joukkoliikenteen kehittäminen sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen.
- Kaupunkisuunnitteluvirasto luo edellytykset ja puitteet toteutussuunnittelulle sekä rakentamiselle.
- Rakennusvirasto teettää toteutussuunnitelmat kaduille, puistoille ja aukioille sekä valaistussuunnitelmat yhdessä Helsingin Energian kanssa.
- Rakennusvalvontavirasto myöntää luvat korttelialueille ja rakennuksille.

HELSINGIN VAMMAISPOLIITTISEN SELVITYKSEN NÄKÖKOHDAT KAAVOITUKSESSA

Tilanne 2010

- Kaupunkisuunnitteluvirasto noudattaa voimassa olevia lakeja, säännöksiä, määräyksiä ja ohjeita, jotka tukevat vammaisten kuntalaisten tarpeita.
- Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytyksiä palvelujen sijoittamiselle kaupunkirakenteeseen siten, että ne ovat hyvin myös vammaisten kuntalaisten saavutettavissa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että palvelut sijaitsevat julkisen joukkoliikenteen toiminta- alueella. Uusilla alueilla noudatetaan kaikessa suunnittelussa ohjeita, määräyksiä ja lakeja, jotka edistävät esteettömän kaupunkiympäristön rakentamista.

Nykytilanne 2012

- Asemakaavan selostukseen on lisätty kohta **Esteettömyys**. Tämä muistuttaa suunnittelijaa ja parantaa nykyisestäään esteettömyysnäkökohtien läpikäymistä riittävän aikaisessa kaavoitusvaiheessa. Sinänsä esteettömyyden huomioon otto on ollut aikaisemminkin oleellinen osa asemakaavoitusta ja liikennesuunnittelua.
- Asemakaavat voidaan tyypittää kolmeen pääluokkaan esteettömyyden kannalta:
  1. Asemakaava-alue, joka on esteettömyyden kannalta normaali.
  2. Asemakaava-alue, jonka osassa täytyy kiinnittää erityistä huomiota esteettömyyteen.
  3. Asemakaava-alueet, jotka ovat esteettömyyden kannalta vaativampia.

Luokkaan 3. kuuluvia ovat alueet, joilla on vaikea maasto ja suuria tasoeroja sekä kauppakeskusten, joukkoliikenneterminaalien tai palvelujen kuten sairaaloiden, palvelutalojen, koulujen, päiväkotien, muiden julkisten palvelujen tai kauppoympäristö.

Esteettömyyden kannalta vaativimpien alueiden asemakaavoihin voidaan lisätä määräys, jossa edellytetään erillisen alueelle yhtenäisen **esteettömyysselvityksen** laatimista. Lisäksi tarvittaessa voidaan käyttää esteettömyyttä koskevia **asemakaavamääräyksiä**. Tästä esimerkkinä Kampin keskuksen asemakaava, jossa oli erittäin tarkat esteettömyysmääräykset sekä asemakaavavaiheessa seita neuvotteluja eri esteettömyysjärjestöjen kanssa. Myös Makkaratalo- korttelin ja Forumin kauppakeskuksen asemakaavassa on erilliset esteettömyysmääräykset.

- Pyöräilyn pääverkkoa on kehitetty Helsingin Vammaispoliittisessa selvityksessä esitetyn mukaisesti suunnittelemalla **pyöräkaistoja**, jotka sijoittuvat ajoradan viereen ja tasoon. Tällöin jalkakäytävät jäävät vapaiksi jalankulkijoille. Myös muussa pyöräteiden liikennesuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomiota jalankulun ja pyöräilyn riskiteämiskohtiin.
- Liikennesuunnitelmissa otetaan huomioon esteettömät pysäköintipaikat.
- Vammaispoliittisen selvityksen ratkaisuehdotus on hallintokuntien välisen **yhteistyön** lisääminen. Yhteistyötä on tiivistetty ja huomattava esimerkki on **esteettömyysasiainneuvottelukunnan aloittaminen**.

FORUMIN KAUPPAKESKUKSEN ASEMAKAAVA NRO 12071

Korttelialueelle on laadittava hyväksyttävä esteettömyys selvitys ennen rakennusluvan myöntämistä.

KAMPIN KESKUS ASEMAKAAVA NRO 11224

ESTEETTÖMYYS

Kaikki yleisen jalankulun pääreitit sekä ulko- että sisätiloissa ja käynnit joukkoliikenteen terminaalialueille on toteutettava esteettöminä kaikkien käyttäjäryhmien kannalta. Mikäli esteettömät reitit poikkeavat pääreitistä, on huolehdittava, että vaihtoehtoinen esteetön reitti on selkeä ja helposti hahmotettavissa.

Terminaaleissa käynnit laituralueelta linja-autoihin on toteutettava esteettöminä.

Rakennusten sisäisille pääreiteille eri kerrosten välillä on oltava sekä koneportaat että riittävä määrä hissejä, jotka ovat helposti hahmotettavissa reitin varrella. Ulkotiloissa portaiden lisäksi pääreiteillä on oltava joko luiska tai ulkotilasta käsin käytettävä hissi.

Tarvittavat luiskat on sijoitettava ja suunniteltava siten, että ne muodostuvat sekä toiminnallisesti että kaupunkikuvallisesti samanarvoisiksi kuin portaat. Ulkotiloissa luiskatut osuudet on valaistava erikseen ja ne on oltava käytettävissä esteettöminä kaikkina vuodenaikoina.

HINDERFRI TILLGÄNGLIGHET

Alla den allmänna fotgängartrafikens huvudriktningar både i utomhus- och inomhusutrymmen och stråk till kollektivtrafikterminalerna skall byggas utan hinder med avseende på alla brukargrupper. I fall de hinderfria rutterna avviker från huvudstråket, skall ombesörjas att den alternativa hinderfria rutten är redig och lätt att uppfatta.

I terminalerna skall passage från perrongområdet till bussarna byggas hinderfria.

Till huvudstråken mellan skilda våningar inom byggnaderna skall finnas såväl rulltrappor som tillräckligt antal hissar, som är lätt lokalisera intill stråket. I uteutrymmen skall vid huvudstråk utöver trappor antingen finnas ramp eller hiss, som nås utifrån.

Erforderliga ramper skall placeras och planeras så, att de såväl funktionellt som stadsbildmässigt är likvärdiga med trappor. Utomhus skall avsnitt med ramper upplysas separat och de skall vara hinderfria under alla årstider.